

**ОЦІНКА ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ ДОВКІЛЛЮ ВНАСЛІДОК ВОЄННИХ ДІЙ:
МЕТОДОЛОГІЯ І ПРАКТИКА
ASSESSMENT OF ENVIRONMENTAL DAMAGE CAUSED BY THE MILITARY
AGGRESSION: METHODOLOGY AND PRACTICE**

Внаслідок зовнішньої збройної агресії значна частина території України зазнала забруднення, а сільськогосподарські угіддя і лісові насадження виявилися вилученими з продуктивного господарського обігу.

Найгострішими екологічними проблемами в зонах ведення бойових дій є накопичення воєнної техніки та залишків боєприпасів, викиди в атмосферу та скиди у водні об'єкти продуктів їх згорання. Внаслідок переміщення військової техніки та вибухів руйнуються поверхневий шар ґрунтів і цілісність ландшафтів; величезні ділянки лісу зазнають ураження через пожежі; замість захисних лісосмуг утворюються фортифікаційні споруди. Пошкодження інженерних об'єктів та інфраструктури водопостачання і водовідведення призводить до підтоплення територій, потрапляння до відкритих водойм промислових і комунальних відходів.

Масштабність втрат навколишнього природного середовища свідчить, що збройна агресія здатна завдавати шкоди довкіллю, непорівнюваної за своїми обсягами, впливами та наслідками з екологічними проблемами мирного часу. Тому актуальним завданням на сьогодні є всебічна й адекватна оцінка завданої шкоди. Економічна оцінка має включати вартість втрачених природних та нематеріальних ресурсів, збитки від упущеної вигоди, а також витрати на відновлення довкілля. Зусиллями Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів, численних наукових, міжнародних, неурядових організацій вже розпочато розробку методик визначення шкоди та збитків природно-ресурсному потенціалу, екологічної небезпеки. До цієї роботи залучено й фахівців ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України».

У поточному номері журналу представлено лише деякі методологічні підходи до оцінки шкоди, завданої довкіллю внаслідок бойових дій. Наступні випуски міститимуть публікації щодо передумов відшкодування завданих збитків з метою відновлення усього природно-ресурсного потенціалу України.

*Михайло Хвесик,
головний редактор журналу «Економіка
природокористування і сталий розвиток»*

In the result of the military aggression against Ukraine large territories of the state have been contaminated. Many agricultural lands and forest plantations cannot be cultivated anymore. The most urgent environmental problems which happened in the battle zones are accumulation of military equipment and ammunition fragments, and emissions and discharges into rivers following the ammunition combustion. Trailing

military equipment and explosions damaged ground soils and devastated unique landscapes. Huge forests have been affected by fires and fortifications have changed protective forest belts. Since engineering facilities and water supply and sewerage infrastructure have been destroyed some areas were flooded and industrial and households waste fell down into lakes and rivers.

Driven by the war damages to the environment in Ukraine are huge. Evidently, the armed aggression cause losses incomparable by their scope, impact and consequences with the environmental challenges we faced in peace. Therefore, for today the urgent task is to assess the damage precisely and comprehensively. The economic assessment of the damage should include valuation of lost natural and intangible resources, gone profits, and price of the environment's restoration. Today in Ukraine experts of the Ministry of Environmental Protection and Natural Resources, many academicians, inter-governmental and non-governmental organizations elaborate methods to evaluate the damage and losses caused by the military aggression against the state. Researchers of the Institute of Environmental Economics and the Sustainable Development of the National Academy of Sciences of Ukraine are involved into the work on the development of these and other methods, including the assessment of damage to environmental safety and natural resources capacity.

The current issue of the journal supplies only some methodological approaches to assessments of the damage caused to the environment because of the war. The next issues will represent more articles on the related topics including grounds, principles and preconditions providing compensation for Ukraine in order to restore its natural resources capacity in full.

*Mykhailo Khvesyk,
Chief Editor of the journal «Environmental
Economics and Sustainable Development»*